

Slovník výrazů

týkající se problematiky dluhů

na problémy nejste sami...

Americká hypotéka: Úvěr zajištěný nemovitostí podobně jako běžná hypotéka. Může však být použita k libovolnému účelu. Americká hypotéka je poskytována většinou do 70% hodnoty nemovitosti, kterou za úvěr ručíte.

Anuita: Pravidelná splátka k úhradě dlouhodobého dluhu, skládající se pevně stanovené vlastní splátky dluhu a úroků, mění se pouze její vnitřní struktura a v průběhu splácení klesá v anuitní splátce podíl úhrady úroků a roste podíl úhrady jistiny. U družstevních bytů je to částka na splacení nízkoprocenního úvěru, který družstvo splácí při výstavbě nebo odkupu domu.

Bonita: Schopnost klienta splatit požadovaný úvěr, resp. jeho schopnost splácet řádně a včas své závazky.

Dispoziční právo: Právo, kdy má dotyčný přístup k bankovnímu účtu, ale není jeho vlastníkem.

Dlužník: Občan – spotřebitel, který si vypůjčil peníze, ať už v hotovosti nebo je jimi uhrazeno zboží.

Dražba: Veřejný prodej, při němž se nabízí věc ke koupi většímu počtu osob. Tato věc je prodána udělením příklepu tomu, kdo nabídne více, jestliže se současně zaváže, že splní podmínky pro tento prodej stanovené.

Dražba dobrovolná: Je prováděna na návrh vlastníka předmětu dražby (movité, nemovité věci atd.). Vlastníkem může být oprávněná osoba, která je oprávněna s předmětem dražby hospodařit na základě zmocnění podle zvláštního právního předpisu, takže navrhovatelem dražby může být i likvidátor nebo správce konkursní podstaty.

Dražba nedobrovolná: Je prováděna na návrh dražebního věřitele. Dražebními věřiteli jsou dle zákona věřitelé, jejichž pohledávky jsou zajištěny zástavním právem, omezením převodu nemovitostí nebo právem zadržovacím. Dražba je prováděna i v případě, že pohledávka dražebního věřitele není potvrzena pravomocným soudním rozhodnutím.

Eskontní úvěr: Úvěr, který vzniká odkupem cenných papírů v době, než jim vyprší lhůta jejich splatnosti (eskont). Jedná se nejčastěji o směnky (eskontní směneční úvěr).

Exekuce: Nucený výkon pravomocného rozhodnutí. Povinný dlužník mnoh-

dy nedostojí svým závazkům a nevyrovná dluh, ani když mu jeho zaplacení uloží rozhodnutí soudu. Exekuci provádějí soudy a jejich vykonavatelé, věřitel se také může obrátit na některý z exekutorských úřadů.

Exekuce prodejem nemovitosti: Vynucené splnění povinnosti k zaplacení peněžité částky spočívající v tom, že soud (popř. exekutor) v dražbě prodá nemovitost povinného (dlužníka) a z výtěžku se uspokojí pohledávka oprávněného (věřitele).

Finanční leasing: Finanční produkt, kterým je možné financovat pořízení většinou movité věci. Financovaný předmět je po celou dobu majetkem financující (leasingové) společnosti a teprve na konci leasingu přechází vlastnictví na zákazníka. Vlastnictví předmětu financování významně snižuje riziko leasingové společnosti. Při dodržení minimální délky (leasingové) smlouvy je možné leasingové splátky započínat přímo do daňově uznatelných nákladů, délka smlouvy je přitom většinou kratší než doba odepisování předmětu při jeho vlastnictví.

Fixní úroková sazba: Sazba stanovená jako neměnná během celého úvěrového vztahu nebo na předem dohodnutý časový úsek (většinou na 1, 3, 5 nebo 10 let).

Hypoteční úvěr: Úvěr zajištěný zástavním právem k nemovitosti. Nejčastěji je využitý k nákupu nemovitosti za účelem bydlení či pronájmu. Méně běžné je poskytnutí nemovitosti jako záruky za půjčku neúčelovou, často označovanou jako americká hypotéka. Běžně bývají spláceny pravidelnými měsíčními splátkami. V dnešní době tyto úvěry bývají poskytovány převážně bankami a zprostředkovány hypotečními makléři či finančními poradci.

Insolvence: Forma úpadku. Dlužník je v úpadku, jestliže má více (alespoň dva) věřitelů a není schopen po delší dobu plnit své splatné závazky, za delší dobu se podle judikatury považuje doba nejméně šesti měsíců, jestliže dlužník zastavil platby, má se za to, že není schopen po delší dobu plnit své splatné závazky.

Investiční úvěr: Úvěr, který je zpravidla používán pro financování investic. Věřitel (většinou banka) půjčuje na základě investičního záměru a další projektové dokumentace a údajů.

Investiční úvěr může mít krátkodobý (1 rok) středně (do 5ti let) až dlouhodobý charakter. Je zajištěn předmětem investice, nebo vlastní směnkou vystavenou na řad banky, nemovitým nebo movitým majetkem, pohledávkami, cennými papíry, vklady, ručtelskými závazky, bankovními zárukami nebo vinkulací pojistných plnění.

Jistina, úvěrová jistina: Nominální částka poskytnutého úvěru neboli nesplacená část poskytnutého úvěru, ze které se počítají úvěry.

Konkurs: Jeden ze způsobů řešení majetkového úpadku, předlužení firmy. Jde o speciální druh soudního řízení, při němž je zpeněžen majetek dlužníka a výtěžek je rozdělen mezi jeho věřitele. Dlužník, na jehož majetek byl prohlášen konkurs, se označuje jako úpadce (kridatář).

Lichva neboli úžera: Závazek nepřiměřený k zisku získaným. Nejčastějším příkladem jsou půjčky s velkými nebo dokonce obrovskými úroky, třeba i 100% za každý den. Podle českého zákona je lichva trestný čin.

Meziúvěr (překlenovací úvěr): Finanční produkt, který umožňuje získání prostředků na financování bydlení před splněním podmínek stavebního spoření. Není na něj nárok ze zákona, vše závisí na posouzení stavebního spoření. Úroková sazba tohoto druhu úvěru je ale vyšší, než u klasického úvěru ze stavebního spoření. Klient splácí úroky z výše meziúvěru (ale nesplácí jistinu) a dále také dospojuje, aby splnil podmínku naspoření urč. procenta vlastních prostředků z cílové částky a byl mu přidělen úvěr ze stavebního spoření.

Operativní leasing: Předmět nájmu zůstává ve vlastnictví leasingové společnosti i po skončení smlouvy.

Platební rozkaz: Forma zkráceného řízení. Soud ho může vydat i bez výslovné žádosti žalobce a bez slyšení žalovaného v případě, je-li v žalobě uplatněno právo na zaplacení peněžité částky a vyplývá-li uplatněné právo ze skutečností uvedených žalobcem. V platebním rozkazu žalovanému soud uloží, aby do 15 dnů od doručení platebního rozkazu žalobci zaplatil uplatněnou pohledávku a náklady na řízení, nebo aby v téže lhůtě podal odpor u soudu, který platební rozkaz vydal.

Plná moc: Jednostranný právní úkon, kterým zmocnitel (zastoupený) dává na vědomí třetím osobám, že zmocněnec (zástupce) je oprávněn ze něj jednat. V plné moci musí být uveden rozsah zmocněncova oprávnění (s výjimkou procesní plné moci advokátovi, kterou nelze omezit).

Postoupení pohledávky: Způsob změny v osobě věřitele, nastává většinou na základě písemné smlouvy mezi dosavadním věřitelem a novým věřitelem, kterému dosavadní věřitel jako postupitel (cedent) svou pohledávku postupuje, nový věřitel se označuje jako postupník (cesionář). Souhlas dlužníka k platnosti postoupení pohledávky se nevyžaduje, musí však být o ní vyzrozuměn, dokud

se tak nestane, může dlužník plnit původnímu věřiteli.

Prodlení: Změna obsahu právního závazku spočívající v tom, že některý z účastníků právního vztahu (dlužník, věřitel) nesplní řádně a včas svou právní povinnost.

Předlužení: Forma úpadku. Podnikající fyzická osoba o právnická osoba je v úpadku i tehdy, jestliže má více věřitelů a jestliže její splatné závazky jsou vyšší než její majetek, do jehož ocenění se zahrne i očekávaný výnos z pokračující podnikatelské činnosti, lze - li příjem převyšující náklady při pokračování podnikatelské činnosti důvodně předpokládat.

Půjčka: Právní vztah. Předmětem smlouvy o půjčce mohou být jakékoliv druhově určené věci, včetně peněz. Půjčka může být poskytnuta s úroky i bez nich.

Remitent: Oprávněný směnečný věřitel, tj. osoba, které se má platit směnkou.

Revolvingový úvěr: Krátkodobý úvěr s možností obnovování. Z hlediska čerpání úvěru funguje podobně jako úvěr z kontokorentního účtu, na rozdíl od něho je ovšem účelový a nezávislý na konkrétním běžném účtu. Pokud zákazník splatil část dlužné částky, může si opět - za předpokladu dodržení podmínek úvěrové smlouvy, půjčit znovu až do výše úvěrového rámce. Díky účelovosti bývá úroková míra výrazně nižší, než u úvěru kontokorentního. Obdobně funguje revolvingový vklad, který je po uplynutí sjednané doby trvání automaticky prodloužen na další stejné období.

RPSN (roční procentní sazba nákladů): Číslo, které má umožnit spotřebiteli lépe vyhodnotit výhodnost nebo nevýhodnost poskytnutého úvěru. RPSN udává procentní podíl z dlužné částky, který musí spotřebitel zaplatit za období jednoho roku v souvislosti se splátkami, správou a dalšími výdaji spojenými a čerpáním úvěru.

Ručitel: Osoba zavazující se uspokojit pohledávky věřitele v případě, že tak neučiní dlužník.

Sankce: Trest, kde je na jedince uvaleno nějaké omezení, újma, ztráta nebo bolest, jímž oprávněná osoba vymáhá dodržování mravních, společenských nebo právních pravidel daného společenství.

Směnka: Je druh cenného papíru. Vyplývají z něj dlužnické závazky, které jsou sepsané v přesně stanovené podobě. Ty poskytují majitelům nesporné právo požadovat ve stanovenou dobu zaplacení peněžních částek uvedených na směnkách.

Splátkový kalendář: Přehled jednotlivých splátek, kterými se postupně splácí úvěr či dluh. Jedná se o přehled, ve kterém je uvedena přesná částka a datum splatnosti.

Spotřebitel: Fyzická osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti a v jejíž prospěch je spotřebitelský úvěr sjednáván.

Spotřebitelský úvěr: Poskytnutí peněžních prostředků nebo odložená platba, např. ve formě úvěru, půjčky nebo koupi najaté věci, za které je spotřebitel povinen platit.

Úpadce: Dlužník, na jehož majetek byl prohlášen konkurs.

Úpadek neboli též bankrot či krída: Neschopnost dlužníka platit své splatné závazky (dluhy) více věřitelům.

Úrok z půjčky: Úplata za užívání cizích peněz. Vyžaduje ke své splatnosti skutečné poskytnutí peněžních prostředků.

Úvěr: Právní vztah, při němž se věřitel zavazuje poskytnout dlužníkovi určité konkrétní hodnoty vyjádřené v peněžní podobě k dočasnému užívání a dlužník se zavazuje ke splacení těchto hodnot v době předem stanovené. Předmětem smlouvy o úvěru je mohou být pouze peněžní prostředky, nezbytnou náležitostí smlouvy o úvěru je závazek zaplatit za poskytnutí peněžních prostředků úrok, smlouva je platná i v případě, že peněžní prostředky nebyly věřitelem poskytnuty.

Věřitel: Fyzická nebo právnická osoba, poskytující spotřebitelský úvěr v rámci obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti nebo sdružení takovýchto osob. Úroky z prodlení - jistý druh postihu dlužníka v případě, že nevrátí věřitel úvěr ve stanoveném termínu. Úroky z prodlení se platí v téže měně, na kterou zní peněžité závazek.

Zaplombování: V katastru nemovitostí (na Listu vlastnictví) je vyznačena plomba (velké písmeno P) u nemovitosti, již se týká podaný návrh. To má mimo jiné každého zájemce o nemovitost, který si prohlédne List vlastnictví upozornit, že se údaje v katastru (například o vlastnictví) mohou změnit.